

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายละเอียดรายวิชา (มคอ. ๓)
รายวิชา ๐๐๐ ๑๕๐ พระอภิธรรมปิฎก

รายละเอียดของรายวิชา พระอภิธรรมปิฎก
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี
(มคอ. ๓)

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี
วิทยาเขต/คณะ/ภาควิชา	คณะครุศาสตร์

หมวดที่ ๑ ข้อมูลโดยทั่วไป

๑.รหัสและชื่อรายวิชา ๐๐๐ ๒๕๐ พระอภิธรรมปิฎก (Abhidhamma Pitaka)
๒.จำนวนหน่วยกิต ๒ หน่วยกิต
๓.หลักสูตรและประเภทของรายวิชา พุทธศาสตรบัณฑิต วิชาแกนพระพุทธศาสนา
๔.อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน พระมหาคำพันธ์ ปภากรโ
๕.ภาคการศึกษา / ชั้นปีที่เรียน ภาคการศึกษาที่ ๒ / ชั้นปีที่ ๑
๖.รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (Pre-requisite) (ถ้ามี) ไม่มี
๗.รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน (Co-requisites) (ถ้ามี) ไม่มี
๘.สถานที่เรียน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี
๙.วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด ๒ ตุลาคม ๒๕๕๕

หมวดที่ ๒ จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

๑.จุดมุ่งหมายของรายวิชา เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักคำสอนในเรื่องจิต คุณสมบัติของจิต และรูปร่างของมนุษย์ สภาพของจิตที่มีความเป็นอิสระจากสิ่งเศร้าหมอง ในอภิธรรมปิฎก
๒. วัตถุประสงค์ในการพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชา หลังจากเรียนจบวิชานี้แล้ว ผู้เรียนสามารถ ๑. อธิบายความหมายและการทำงานของจิตได้ ๒. อธิบายคุณสมบัติของจิต ได้ ๓. อธิบายความหมายหน้าที่การทำงานของรูป(ร่างกาย) ๓. อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างจิตและร่างกายตามหลักการทางพุทธศาสนาได้ ๔. อธิบายสภาพจิตที่มีความเป็นอิสระจากสิ่งเศร้าหมองได้(นิพพาน) ๕. นักศึกษาสามารถปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองให้ดีขึ้นให้สอดคล้องกับแนวโน้มด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีความก้าวหน้าไปตามยุคสมัย

หมวดที่ ๓ ลักษณะและการดำเนินการ

๑. คำอธิบายรายวิชา ศึกษาประวัติ ความเป็นมา ความหมาย โครงสร้างของพระอภิธรรมปิฎก เนื้อหาสาระ ประเด็นที่น่าสนใจในพระอภิธรรมปิฎกทั้ง ๗ คัมภีร์ โดยเน้นให้เข้าใจหลักปรมัตถธรรม คือ จิต เจตสิก รูป และนิพพาน โดยอาศัยอรรถกถาและฎีกาประกอบ			
๒. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา			
บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ/งานภาคสนาม/การฝึกงาน	การศึกษาด้วยตนเอง
บรรยาย ๓๐ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา	สอนเสริมตามความต้องการของนักศึกษา เฉพาะราย	ไม่มีการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม	การศึกษาด้วยตนเอง ๔ ชั่วโมงต่อสัปดาห์
๓. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นักศึกษาเป็นรายบุคคล - อาจารย์ประจำรายวิชา แจ้งการให้คำปรึกษาผ่านเว็บไซต์คณะพุทธศาสตร์ และอีเมลส่วนตัวของอาจารย์ พร้อมทั้งประกาศในห้องเรียน - อาจารย์จัดเวลาให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล หรือ รายกลุ่มตามความต้องการ ๑ ชั่วโมงต่อสัปดาห์(เฉพาะรายที่ต้องการ)			

หมวดที่ ๔ การพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา

๑.คุณธรรม จริยธรรม
๑.๑ คุณธรรม จริยธรรมที่ต้องพัฒนา พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม ศีลธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบ มีวินัย เคารพในสิทธิของบุคคลอื่น ไม่เบียดเบียนกล่าวร้ายผู้อื่น มีความซื่อสัตย์ มีความอดทน นิสิตสามารถพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมไปพร้อมกับการศึกษาอิทธิธรรม โดยมีคุณธรรมจริยธรรมตามคุณสมบัติหลักสูตร ดังนี้ - ตระหนักในคุณค่าและคุณธรรม จริยธรรม เสียสละ และซื่อสัตย์สุจริต - มีวินัย ตรงต่อเวลา และความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม - มีภาวะความเป็นผู้นำและผู้ตาม สามารถทำงานเป็นทีมและสามารถแก้ไขข้อขัดแย้งและลำดับความสำคัญ - เคารพสิทธิและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รวมทั้งเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ - เคารพกฎระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์กรและสังคม - สามารถวิเคราะห์ผลดีของการศึกษาอิทธิธรรมต่อสังคม
๑.๒ วิธีการสอน - บรรยายพร้อมยกตัวอย่างกรณีศึกษาเกี่ยวกับประเด็นทางจริยธรรม คุณธรรม จริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับอิทธิธรรม - อภิปรายกลุ่ม - กำหนดให้นักศึกษาหาตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับเรื่องอิทธิธรรม - บทบาทสมมติ - นำเสนอรายงาน
๑.๓ วิธีการประเมินผล - พฤติกรรมการเข้าเรียน และส่งงานที่ได้รับมอบหมายตามขอบเขตที่ให้และตรงเวลา - มีการอ้างอิงเอกสารที่ได้นำมาทำรายงาน อย่างถูกต้องและเหมาะสม - ประเมินผลการทดสอบข้อเขียน - ประเมินผลการนำเสนอรายงานที่มอบหมาย
๒.ความรู้
๒.๑ ความรู้ที่ต้องได้รับ มีความรู้หลักคำสอนในอิทธิธรรมปิฎก อรรถกถาอิทธิธรรม ฎีกาอิทธิธรรมอย่างเป็นระบบ
๒.๒ วิธีการสอน บรรยาย อภิปราย การทำงานกลุ่ม การนำเสนอรายงาน การวิเคราะห์กรณีศึกษา และมอบหมาย

ให้ค้นคว้าหาบทความ ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง โดยนำมาสรุปและนำเสนอ การศึกษาโดยใช้ปัญหา และโครงงาน Problem base learning และ Student Center เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	
๒.๓ วิธีการประเมินผล	- ทดสอบย่อย สอบกลางภาค สอบปลายภาค ด้วยข้อสอบที่เน้นการวัดหลักการและทฤษฎี - นำเสนอสรุปการอ่านจากการค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้อง - วิเคราะห์กรณีศึกษา - สัมภาษณ์เป็นรายบุคคล
๓. ทักษะทางปัญญา	
๓.๑ ทักษะทางปัญญาที่ต้องพัฒนา	พัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีการคิดอย่างเป็นระบบ มีการวิเคราะห์ เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับจิตวิญญาณ
๓.๒ วิธีการสอน	- การมอบหมายให้นักศึกษาทำโครงงานพิเศษ และนำเสนอผลการศึกษา - อภิปรายกลุ่ม - วิเคราะห์กรณีศึกษา ในการนำอภิธรรมมาใช้ในปัจจุบัน - การสะท้อนแนวคิดจากการประพฤติกรรมในการควบคุมจิตใจและร่างกาย
๓.๓ วิธีการประเมินผล	สอบกลางภาคและปลายภาค โดยเน้นข้อสอบที่มีการวิเคราะห์สถานการณ์ในปัจจุบันเข้ากับหลักธรรมในอภิธรรม
๔. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	
๔.๑ ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบที่ต้องพัฒนา	- พัฒนาทักษะในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้เรียนด้วยกัน - พัฒนาความเป็นผู้นำและผู้ตามในการทำงานเป็นทีม - พัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเอง และมีความรับผิดชอบในงานที่มอบหมายให้ครบถ้วนตามกำหนดเวลา
๔.๒ วิธีการสอน	- จัดกิจกรรมกลุ่มในการวิเคราะห์กรณีศึกษา - มอบหมายงานรายกลุ่ม และรายบุคคล เช่น การค้นคว้าหลักธรรมในอภิธรรม หรือ อ่านบทความที่เกี่ยวข้องกับรายวิชา - การนำเสนอรายงาน
๔.๓ วิธีการประเมินผล	- ประเมินตนเอง และเพื่อน ด้วยแบบฟอร์มที่กำหนด - รายงานที่นำเสนอ พฤติกรรมการทำงานเป็นทีม - รายงานการศึกษาด้วยตนเอง

๕.ทักษะการวิเคราะห์หลักธรรม

๕.๑ ทักษะการวิเคราะห์หลักธรรม

- ทักษะการคิด การตีความ วิเคราะห์หลักธรรม
- พัฒนาทักษะในการสื่อสารทั้งการพูด การฟัง การวิเคราะห์ การเขียน โดยการทำรายงาน และนำเสนอในชั้นเรียน
- พัฒนาทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูลจากกรณีศึกษา
- พัฒนาทักษะในการสืบค้น ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต
- ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสาร เช่น การส่งงานทางอีเมล การสร้างห้อง แสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ เช่น Web lock การสื่อสารการทำงานในกลุ่มผ่านห้องสนทนา feacebook
- ทักษะในการนำเสนอรายงานโดยใช้รูปแบบ เครื่องมือ และเทคโนโลยีที่เหมาะสม

๕.๒ วิธีการสอน

- มอบหมายงานให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จากคัมภีร์หรือธรรมปิฎก อรรถกถา ตำรา หนังสือ และทำรายงาน โดยเน้นการอ้างอิงคัมภีร์ ตำรา เอกสาร งานวิจัย จากแหล่งที่มาข้อมูลที่น่าเชื่อถือ
- นำเสนอโดยใช้รูปแบบและเทคโนโลยีที่เหมาะสม

๕.๓ วิธีการประเมินผล

- การจัดทำรายงาน และนำเสนอด้วยสื่อเทคโนโลยี
- การมีส่วนร่วมในการอภิปรายและวิธีการอภิปราย
- การนำเสนองานโดย power point

หมวดที่ ๕ แผนการสอนและการประเมินผล

๑. แผนการสอน

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
๑	แนะนำรายวิชา และ แผนการสอน ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับพระ อริยธรรมปิฎก ความเป็นมาของพระอริยธรรม ปิฎก พระอริยธรรมสมัยพุทธกาล พระอริยธรรมปิฎกสมัยหลัง พุทธกาล	๒	- การบรรยายประกอบสื่อ - ให้สรุปเนื้อหาที่บรรยาย - ซักถามในชั้นเรียน	พระมหาคำพันธ์ ปภากร

ลำดับที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การ สอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
	- ยุคสังคายนา - ชั้นอรรถกถา (เช่น อรรถกถา อภิสสาลินี) - ชั้นฎีกา (เช่น พระอภิธัมม มัตถวิภาวินี)			
๒	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับพระ อภิธรรมปิฎก - ความหมายของพระ อภิธรรมปิฎก - โครงสร้างของพระอภิธรรม ปิฎก ๗ คัมภีร์ - ความสำคัญของพระ อภิธรรมปิฎก - ความหมายของแต่ละคัมภีร์	๒	- การบรรยายประกอบ สื่อ - ถามตอบ - มอบหมายงานค้นคว้า - รายงานเอกสาร	พระมหาคำพันธ์ ปภาภโร
๓-๕	สาระสำคัญในคัมภีร์ธัมม สังคณี - ความเป็นมาของคัมภีร์ธัมม สังคณี - ความหมาย และโครงสร้าง ของคัมภีร์ธัมมสังคณี - ปรมัตถธรรม ๔ ประการ - แนวทางสู่ความเป็น อริยบุคคล - สรุปท้ายบท	๒	- การบรรยายประกอบ สื่อ - ถามตอบ - มอบหมายงานค้นคว้า - รายงานเอกสาร	พระมหาคำพันธ์ ปภาภโร
๖	สาระสำคัญในคัมภีร์วิภังค์ - ความหมาย และโครงสร้าง ของวิภังค์ - ประเภทของคัมภีร์วิภังค์ - วิธีการจำแนกวิภังค์ โดยนัย ๓ ลักษณะ - วิธีการจำแนกชั้นธวิภังค์ใน สูตรต้นตภาชนียนัย - วิธีการจำแนกชั้นธวิภังค์ใน อภิธรรมภาชนีย		- การบรรยายประกอบ สื่อ - ถามตอบ - มอบหมายงานค้นคว้า - รายงานเอกสาร	พระมหาคำพันธ์ ปภาภโร

ลำดับที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การ สอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
	- วิธีจำแนกชั้นเชิงรังค์-ปัญหา - ปุจฉา - สรุปท้ายบท			
๗	สาระสำคัญในคัมภีร์ธาตุกถา - ความเป็นมาของคัมภีร์ธาตุกถา - ความหมาย และโครงสร้างของคัมภีร์ธาตุกถา - ประเภทของธาตุกถา - การจำแนกธาตุกถาตามนัยอุทเทศ ๕ มาติกา และนิทเทศ ๑๕ นัย - สรุปท้ายบท	๒	- การบรรยายประกอบสื่อ - ถามตอบ - มอบหมายงานค้นคว้า - รายงานเอกสาร	พระมหาคำพันธ์ ปภากร
๘	สาระสำคัญในคัมภีร์บุคคลบัญญัติ - ความเป็นมาของบุคคลบัญญัติ - ความหมาย และโครงสร้างของคัมภีร์บุคคลบัญญัติ - เหตุแห่งการแสดง สมมติบัญญัติ (บุคคลเทศนา) - บาลี, คำแปล, คำอธิบายตามบทสวดในอภิธรรม ๗ คัมภีร์ - บัญญัติ ๑-๕, บุคคลบัญญัติ ๖ - เปรียบเทียบกับอังคุตตรนิกาย - บุคคล ๒-๑๐ - สรุปความสำคัญของบุคคลบัญญัติ - สรุปท้ายบท	๒	- การบรรยายประกอบสื่อ - ถามตอบ - มอบหมายงานค้นคว้า - รายงานเอกสาร	พระมหาคำพันธ์ ปภากร
๙	สอบกลางภาค	๒		

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การ สอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
๑๐-๑๒	สาระสำคัญในคัมภีร์กถาวัตถุ - ความเป็นมาของคัมภีร์กถาวัตถุ - ความหมาย และโครงสร้างของคัมภีร์กถาวัตถุ - นิกายต่างๆ และมูลเหตุแห่งการแตกแยก - โครงสร้างของคัมภีร์กถาวัตถุ - มาติกาภกถาวัตถุ (โครงสร้างคำถาม) - การแบ่งกถาและกถาสำคัญ - สรุปท้ายบท	๒	- การบรรยายประกอบสื่อ - ถามตอบ - มอบหมายงานค้นคว้า - รายงานเอกสาร	พระมหาคำพันธ์ ปากโร
๑๓-๑๔	สาระสำคัญในคัมภีร์ยมก - ความหมาย และโครงสร้างของคัมภีร์ยมก - คัมภีร์ยมกกับสภาวะธรรม ๑๐ หมวด - สาเหตุที่แบ่งเนื้อหาของคัมภีร์ยมกกับสภาวะธรรม ๑๐ หมวด - วิธีดำเนินการตามสภาวะธรรม ๑๐ หมวด มี มูลยมก, ขึ้นชยมก, आयตน-ยมก, ธาตุยมก, สัจจยมก, สังขารยมก, อนุสยยมก, จิตตยมก, ัมมยมก, อินทริยยมก - สรุปท้ายบท	๒	- การบรรยายประกอบสื่อ - ถามตอบ - มอบหมายงานค้นคว้า - รายงานเอกสาร	พระมหาคำพันธ์ ปากโร
๑๕-๑๖	สาระสำคัญในคัมภีร์ปัฏฐาน - ความเป็นมาของคัมภีร์ปัฏฐาน - ความหมาย และโครงสร้างของคัมภีร์ปัฏฐาน	๒	- การบรรยายประกอบสื่อ - ถามตอบ - มอบหมายงานค้นคว้า - รายงานเอกสาร	พระมหาคำพันธ์ ปากโร

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การ สอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
	- องค์ประกอบของปฏิฐาน - ปัจจัย ๒๔ - สรุปท้ายบท			
๑๗	สอบปลายภาค			

๒. แผนการประเมินผลการเรียนรู้

ที่	ผลการเรียนรู้*	วิธีการประเมิน	สัปดาห์ที่ประเมิน	สัดส่วนของการ ประเมินผล
๑	๔.๒ - ๒.๓ ๔.๓ - ๓.๓	สอบกลางภาค สอบปลายภาค	๖ ๑๖	๒๐% ๖๐%
๒	๔.๑ - ๑.๑ - ๑.๒ - ๑.๓ ๔.๓ - ๓.๑ - ๓.๓ ๔.๔	วิเคราะห์ หลักธรรม ค้นคว้า นำเสนอ รายงาน การทำงานกลุ่มและผลงาน การอ่านและสรุปบทความ การส่งงานตามที่มอบหมาย	ตลอดภาค การศึกษา	๑๐%
๓	๔.๑ - ๑.๑ - ๑.๒	การเข้าชั้นเรียน การมีส่วนร่วม อภิปราย เสนอ ความคิดเห็นในชั้นเรียน	ตลอดภาคการศึกษา	๑๐%

หมวดที่ ๖ ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

๑. เอกสารและตำราหลัก

Bhikkhu Bodhi, A Comprehensive Manual of Abhidhamma, Sangharaja Mawatha, Buddhist Publication Society, Kandy, Sri Lanka.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, อภิธรรมปิฎก, โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร: ๒๕๓๙.
พุทธทศตเถระ(แต่ง), ประชุม เรื่องวาริ(แปล), พระอภิธัมมมาตาร, โรงพิมพ์กรมการศาสนา, กรุงเทพมหานคร:
๒๕๔๓

พระคันธสาราภิงค์, ปรมัตถสังคหะและปรมัตถทีปนี, พิมพ์ที่ห้างหุ้นส่วนจำกัด ไทยรายวัน กราฟฟิค เพลท,
กรุงเทพมหานคร: ๒๕๔๖.

พระสัทธัมมโชติกะ อัมมาจริยะ, ปรมัตถโชติกะ ปริจเฉทที่ ๓ และปริจเฉทที่ ๗, โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร: ๒๕๓๘.

พระสัทธัมมโชติกะ อัมมาจริยะ, ปริจเฉทที่ ๑-๒-๖, โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร:
๒๕๓๖.

พระสัทธัมมโชติกะ อัมมาจริยะ, นามรูปวิถิวินิจนัย, โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร:
๒๕๒๗.

พระครูสังวรสมาธิวัตร(ประเดิม กมโล), คู่มือการศึกษาพระอภิธรรมปิฎก เล่ม ๑ ภาคจิต, โรงพิมพ์พิทักษ์
อักษร, กรุงเทพมหานคร: ๒๕๒๑.

พระครูสังวรสมาธิวัตร(ประเดิม กมโล), คู่มือการศึกษาพระอภิธรรมปิฎก เล่ม ๒ ภาคเจตสิก, โรงพิมพ์พิทักษ์
อักษร, กรุงเทพมหานคร: ๒๕๒๑.

พระครูสังวรสมาธิวัตร(ประเดิม กมโล), คู่มือการศึกษาพระอภิธรรมปิฎก เล่ม ๓ ภาครูป นิพพาน, โรงพิมพ์
พิทักษ์อักษร, กรุงเทพมหานคร: ๒๕๒๑.

๒. เอกสารและข้อมูลสำคัญ

<http://www.google.co.th/>คลิกไปที่เว็บอภิธรรมโชติกะวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย, อภิธรรมวัตรช่วงโฆสิตาราม

๓. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

เว็บไซต์ ที่เกี่ยวกับหัวข้อในประมวลรายวิชา เช่น wikipedia คำอธิบายศัพท์

หมวดที่ ๗ การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

๑. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนักศึกษา

การประเมินประสิทธิผลในรายวิชานี้ ที่จัดทำโดยนักศึกษา ได้จัดกิจกรรมในการนำแนวคิดและ
ความเห็นจากนักศึกษาได้ดังนี้

- การสนทนากลุ่มระหว่างผู้สอนและผู้เรียน
- การสังเกตการณ์จากพฤติกรรมของผู้เรียน
- แบบประเมินผู้สอน และแบบประเมินรายวิชา
- ข้อเสนอแนะผ่านเว็บบอร์ด ที่อาจารย์ผู้สอนได้จัดทำเป็นช่องทางการสื่อสารกับนักศึกษา

๒.กลยุทธ์การประเมินการสอน ในการเก็บข้อมูลเพื่อประเมินการสอน ได้มีกลยุทธ์ ดังนี้ - การสังเกตการณ์สอนของผู้ร่วมทีมการสอน - ผลการสอบ - การทวนสอบผลประเมินการเรียนรู้
๓.การปรับปรุงการสอน หลังจากผลการประเมินการสอนในข้อ 2 จึงมีการปรับปรุงการสอน โดยการจัดกิจกรรมในการระดมสมอง และหาข้อมูลเพิ่มเติมในการปรับปรุงการสอน ดังนี้ - สัมมนาการจัดการเรียนการสอน - การวิจัยในและนอกชั้นเรียน
๔.การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชา ในระหว่างกระบวนการสอนรายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ในรายหัวข้อ ตามที่คาดหวังจากการเรียนรู้ในวิชา ได้จาก การสอบถามนักศึกษา หรือการสุ่มตรวจผลงานของนักศึกษา รวมถึงพิจารณาจากผลการทดสอบย่อย และหลังการออกผลการเรียนรายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์โดยรวมในวิชาได้ดังนี้ - การทวนสอบการให้คะแนนจากการสุ่มตรวจผลงานของนักศึกษาโดยอาจารย์อื่น หรือผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ไม่ใช่อาจารย์ประจำหลักสูตร - มีการตั้งคณะกรรมการในสาขาวิชา ตรวจสอบผลการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยตรวจสอบข้อสอบ รายงาน วิธีการให้คะแนนสอบ และการให้คะแนนพฤติกรรม
๕.การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา จากผลการประเมิน และทวนสอบผลสัมฤทธิ์ประสิทธิผลรายวิชา ได้มีการวางแผนการปรับปรุงการสอน และรายละเอียดวิชา เพื่อให้เกิดคุณภาพมากขึ้น ดังนี้ - ปรับปรุงรายวิชาทุก ๓ ปีหรือตามข้อเสนอแนะและผลการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ตามข้อ ๔ - เปลี่ยนหรือสลับอาจารย์ผู้สอน เพื่อให้นักศึกษามีมุมมองในเรื่องการประยุกต์ความรู้นี้กับปัญหาที่มาจากงานวิจัยของอาจารย์หรือนวัตกรรมใหม่ ๆ